bylo připustiti výjimku za předpokladů § 1295 druhý odstavec obč. zák., kdyby průtah byl způsoben zúmyslně, netřeba řešiti, poněvadž o takový případ nejde. V souzeném případě činila dodací lhůta podle čl. 79 žel. přepr. ř. a podle výnosu ministerstva železnic ze dne 19. listopadu 1928 čís. 25.480/28 šest dní. Tvrzení žalobcovo, že dvoudenní přirážka tímto výnosem stanovená neplatí pro přepravu živých zvířat, jest vyvrácena doslovem výnosu. Zásilka došla v této lhůtě, proto nemá žalobce nárok na náhradu škody z průtahu dopravy, ať průtah proti době jinak obvyklé nastal hrubým nedopatřením nebo ne. Že byl způsoben úmyslně, nebylo tvrzeno. Nárok nelze opříti ani o ustanovení čl. 98 žel. přepr. řádu, podle něhož, způsobila-li železnice poškození zlým úmyslem nebo hrubou nedbalostí, je povinna dáti plné zadostiučinění v míře tam stanovené. Toto ustanovení určuje, jak plyne již z jeho nadpisu, jen rozsah náhrady, předpokládá, že železnice je podle předpisů o ručení povinna náhradu dáti.

Čís. 12212.

Ten, kdo nepředloží vkladní knížku (záložny), nemůže s vkladem nakládati, najmě jej s právním účinkem vybrati. Výplata bez předložení vkladní knížky není výplatou ze vkladu na knížku.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1424/31.)

V exekuční věci žalujícího pivovaru byla zabavena vkladní knížka žalované záložny, znějící na jméno Františka V-ová a na 5.000 Kč. Vkladní knížka byla vydána právnímu zástupci žalujícího pivovaru, by ji realisoval. Proti žalobě pivovaru na záložnu o výplatu vkladu, namítla žalovaná, že vklad byl ztenčen na 543 Kč odpisy, jež provedla ve svých knihách k příkazu Františky V-ové bez předložení vkladní knížky. Procesní soud prvé stolice vyhověl žalobě jen potud, že uznal žalovanou povinnou zaplatiti žalobci 543 Kč. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobce potud, že uznal žalovanou záložnu povinnou zaplatiti žalobci dalších 4.696 Kč. Důvody: Prvý soud vychází z názoru, že vkladní knížka jest jen potvrzením peněžního ústavu, že si majitel vkladní knížky uložil u něho tu či onu částku, nebo že si ji vyzvedl, a že úroky buď byly připsány nebo vybrány, tedy, že jest potvrzením o skutečném stavu vkladu, a usuzuje dále, že není překážky, by majitel vkladu s ním nenakládal podle libosti a že jest věcí peněžního ústavu, zda vyhoví příkazům majitele vkladu bez předložení knížky. S názorem prvého soudu lze souhlasiti jen potud, že vkladní knížka a zápisy v ní jsou potvrzením o skutečném stavu vkladu, nelze však souhlasiti s dalšími závěry prvého soudu, které se spíše hodí na vklady na běžný účet u peněžního ústavu, ale nemohou býti rozšiřovány na vkladní knížky, zvláště ne na vkladní knížku spornou. Jest to vkladní knížka Živnostensko-občanské záložny v B., zapsaného společenstva s r. o. znějící na jméno: Paní Františka V-ová v B. a vykazující vklad ze dne 22. prosince 1927 5.000 Kč. Rubrika: Výhrady: Vinkulace atd. jest nevyplněná. Okolnosti tyto jsou ostatně nesporné, právě tak jako

jest nesporné, že se odpisy tvrzené žalovanou stranou staly na pouhý příkaz Františky V-ové bez předložení vkladní knížky. Není pochybnosti, že na knížku tuto jest užíti ustanovení § 1 zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 sb. z. a n. a §§ 10 až 12 zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 sb. z. a n. Sporná vkladní knížka znějící sice na určité jméno vkladatelem udané, má povahu papírů majiteli svědčících, takže každý, kdo knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele, jemuž žádaná částka musí býti vyplacena, pokud není výplatě na překážku umořovací řízení o knížce nebo zákaz soudní aneb není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami. Závazek k výplatě jest závazkem smluvním a v souzeném případě jest prokázáno výňatkem z pravidel pro přijímání peněžních vkladů na vkladní knížky (§ 38), že žalovaná strana se zavázala vyplatiti vklad doručiteli, pokud tomu nebrání družstvu doručené soudní opatření. Žalovaná strana ani netvrdí, že výplatě brání okolnosti uvedené ve shora citovaných zákonech nebo dokonce zákaz soudní, nýbrž odpírá výplatu jen z toho důvodu, že vklad byl ztenčen na 543 Kč tím, že ve svých knihách provedla odpisy k příkazu Františky V-ové bez předložení knížky. Odpisy ty nemusí si však žalobkyně jako doručitelka vkladní knížky dáti líbiti. Žalovaná nebyla oprávněna na pouhý příkaz Františky V-ové bez předložení knížky odpisy provésti a jsou odpisy ty proti žalobkyni, třetí osobě, bezúčinné. Tím méně může býti řeč o zástavě vkladu bez odevzdání knížky nebo vyznačení vinkulace na ní. Žalovaná strana jednala na vlastní nebezpečí a jest proto povinna, žalující straně vklad bez ohledu na odpisy, jen v jejích knihách provedené, vyplatiti. Nezbylo proto než rozsudek prvého soudu v části napadené změniti potud, že se žalovaná strana odsuzuje k zaplacení částky kapitálové, která výpočtem jest jak následuje: Částku, na kterou žaloba byla obmezena, a zahrnuje v sobě 4¾% úrok do dne 31. prosince 1928 činí 5.239 Kč, od ní odečísti jest 543 Kč prvým soudem přisouzené, takže zbytek 4.696 Kč jest změnou rozsudku žalující straně přisouditi.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalované záložny.

D ů v o d y:

Dovolatelka, napadajíc rozsudek odvolacího soudu s hlediska dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s., snaží se dovoditi, že ustanovení § 1 zákona čís. 239/24, pokud se týče ustanovení § 10 zákona čís. 302/20 o vkladních knížkách nebylo na závadu, by s účinkem pro majitele knížky, to jest pro žalující pivovar, bez předložení knížky část vkladu nevyplatila složitelce vkladu, a, vycházejíc z tohoto názoru, snaží se dovoditi, že neprávem byla odvolacím soudem odsouzena, by kromě toho, co zbývá po srážce oné výplaty, vyplatila žalujícímu pivovaru na předložení knížky další částku do plné výše, na kterou knížka zní. Dovolatelce k jejím vývodům nelze přisvědčiti. Podle ustanovení § 1 zákona čís. 239/24 a § 10 zákona čís. 302/20 mají spořitelní, pokud se týče záložen ské vkladní knížky povahu papírů svědčících majiteli, takže každý, kdo knížku předloží, pokládá se i bez průkazu totožnosti za jejich řádného držitele a jest mu žádanou částku vyplatiti, pokud není vý-

platě na překážku umořovací řízení nebo soudní zákaz anebo vázanost vkladu způsobu stanovami připuštěného. Z tohoto ustanovení vyplývá, že ten, kdo vkladní knížku nepředloží, nemůže s vkladem nakládati, najmě jej s právním účinkem vybrati a že výplata bez předložení knížky není výplatou ze vkladu na knížku. Nepochybil proto odvolací soud, když takto na věc pohlížeje, uznal, že částky žalovanou záložnou bez předložení knížky, jak je prokázáno, složitelce vkladu pokud se týče na její příkaz vyplacené a v knížce nezapsané nemají právní účinek proti žalujícímu pivovaru, který knížku měl a má, a nepochybil, odsoudiv žalovanou záložnu, by celý vklad, na nějž knížka zní, to jest nejen to, co z vkladu po oné výplatě zbylo, žalujícímu pivovaru vydala.

Čís. 12213.

Chovatel vojenského koně ručí státu za skutečnou škodu i, stalo-li se uhynutí (utracení) koně jen náhodou, leč že by šlo o vyšší moc.

Je vyšší mocí, nejde-li jen o obyčejnou náhodu, která se často přihází a dá se předvídati, nýbrž o událost kromobyčejnou, jež se také nedá odvrátiti ani největší péčí chovatelovou.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1733/31.)

Čsl. vojenská správa odevzdala žalovanému do užívání vojenského koně, jenž u žalovaného uhynul. Klinická diagnosa zněla na koliku, pathologicko-anatomická pak zněla: otočení levého kolonu kolem osy. Žalobu o náhradu škody odůvodňoval žalující erár služebním předpisem K III-3. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Není správným tvrzení strany žalující, že prvý soud má za to, že v souzeném případě jde o případ vyšší moci a nikoli o případ náhody. Jak z rozhodovacích důvodů vidno, dovozuje prvý soud, že v souzeném případě nešlo ani o případ vyšší moci ani o náhodu, poněvadž příčina zahynutí koně nevznikla ve vnějším světě, nýbrž vyskytla se v koni samém a měla původ v jeho organismu, který podle přirozeného řádu je chorobám a změnám podroben, a doličuje dále prvý soud, že na témž stanovisku jest i služební předpis K III-3, jak z jeho ustanovení v § 5 písm. c) je vidno. Strana žalující napadá tento názor a dovozuje v odvolání, že žalovaný převzal smluvně bezvýhradné ručení za škodu na koni vzešlou i za náhodu, vyjmouc případ vyšší moci. Strana žalující odvolává se na doslov § 3 lit. f) služebních předpisů K III-3, který zní: »Užívatel ručí za veškerou škodu, kterou jakkoli zavinil buď sám neb osoba druhá, i za náhodu, pokud neprokáže, že jde o škodu způsobenou vyšší mocí, které nemohl odvrátiti.« Jak z porovnání tohoto ustanovení s ustanovením § 5 písm. c) a § 8 písm. d) těchže předpisů plyne, nelze ustanovení § 3 f) rozuměti jinak, než že se ustanovení to jakož i ustanovení § 8 d) vztahuje na případy zavinění užívatele koně, kdežto ustanovení § 5 c) platí pro případy škody vzniklé bez zavinění užívatele. Praví-li se tedy v § 3 f), že užívatel ručí i za náhodu, jest tím zajisté rozuměti jen náhodu, k níž užívatel dal svým zaviněním příčinu, tedy casus mixtus po rozumu § 1311